

Bjeff, mjau og et rumpehull inn til en annen dimensjon

BEVEGELSE:
Det tumles, kravles, rulles, og hoppes.
FOTO: ØYSTEIN HAARA,
CARTE BLANCHE

ANMELDELSE

Dette er Carte Blanche slik du garantert aldri har sett dem før.

Det starter med et bjeff. Et høyt, skarpt bjeff. Lyden er overraskende og høres ut som om den kommer fra et eller annet sted i publikumsamfiet.

«Har noen sluppet inn ei bikkje i salen?» rekker jeg å lure på i et millisekund. På scenen hviler en enorm tue, eller er det en løvhaug? Så lyder et mjau, og en dyp, malende lyd – som fra en gigantisk katt. Er det fra tua der oppe på scenen? Ja, for er det ikke en hale som bukter seg fra tua og bortover scenegulvet? Jo, og nå løfter den seg!

Det er en katt, ikke ei tue! Og vent litt, kravler det ikke noe rundt i tua? Eller, jeg mener, *kattepelsen?* Jo, det kravles og det krypes! Til ambient musikk ser vi små fjes titte ut – snodige vesener med ullete rødlig hår, høyt hårfeste, store ører, flate neser og svære føtter som likner overdimensjonerte, hvite Nikes.

De jumper og klyver ut av den rufsete pelsen med noe som likner små ryggsekker på ryggene. Hva er dette?

Tori Wrånes er blant Norges mest internasjonalt anerkjente kunstnere. Hun forener performance og musikk med særegne mytologiske og lekne fantasiuniverser og kjennetegnes med et unikt uttrykk i samtidskunsten.

Forestillingen «Retro Katt» ble vist i Oslo denne uka, men hadde premiere under Festspillene i Bergen 24. mai i år og ble like etter nominert til Hedda-pris for beste danseforestilling. Produksjonen er en sampro-

duksjon mellom Carte Blanche og Bit Teatergarasjen, og representerer et nytt format fra Wrånes: I «Retro Katt» har hun koreografert noen av Norges dyktigste samtidsdansere, og det aner meg at denne prosessen ikke har vært helt standard prosedyre for kompaniet.

Det jumps. Det tumles, kravles, rulles, og hoppes. Å betrakte vesenene på scenen er som å betrakte atferden til noe som er både er gjenkjennelig menneskelig og merkelig mytologisk på en gang. Vesenene framstår som en krysning mellom huldretussene i «Ronja Røverdatter», de små lemenene i 1990-talls dataspillet «Lemmings» og de utrettelige konstruksjonsarbeiderne i Fraggelberget, doserne. Men dette er bare forsøk på å beskrive dem, først og fremst likner de noe helt eget.

Så hvem er de, og hva holder de egentlig på med? Hva er reglene i deres verden?

«Retro Katt» gir ikke svar – snarere er forestillingen en utforskning av et fiksjonelt rom hvor disse vesenene finnes og samhandler på sitt eget vis og ut fra sin egen logikk. Dette gjøres gjennom alt fra særegne gester til små detaljer i måten de kommuniserer og beveger seg på. Tilskueropplevelsen kan minne om det å studere bevegelsene til maur, biller eller fisker i et akvarium: Atferden til noe som er delvis fremmed og utilgjengelig, og derfor også et uutgrunnet mysterium.

Wrånes har – i tillegg til koreografi – også laget scenografi, designet kostymer og masker, og komponert musikken (det siste

sammen med Joar Renolen). «Retro Katt» framstår som solid forankret i hennes øvrige kunstnerskap, der suggererende trolske utopier lenge har hatt sin plass. Disse tankene framstår i samme sfære som scenekunstner Lisa Lies tenkning om «universbygging» og forestillinger som «Mare» (2019) og «Utiset» (2022).

Lie har brukt begrepet «verdensveving» om det å konstruere originale mytologiske univers ut fra leken utforskning av fiksjonsregler. I «Retro Katt» er for eksempel den gigantiske kattens rumpehull blitt til en mystisk portal inn til det som framstår som selve universets kjerne.

Danserne må forholde seg til flere fysiske begrensninger. I tillegg til maskene og de store føttene har de også noen slags lærhansker som gir dem fire fingre istedenfor fem. Alle disse begrensningene har åpenbart bidratt til å åpne dora inn til et ukjent og annerledes bevegelsesvokabular.

Dette er teknisk høykompetente dansere som bruker kroppen på en herlig annerledes, leken og fri måte, og det er fantastisk å se på. Men forestillingen hadde utvilsomt tålt å grave enda dypere i det koreografiske.

Likevel er «Retro Katt» en hypnotisk meditasjon i et surrealistisk, mytologisk univers man nesten ikke kan unngå å bli fascinert av, uansett om man er en sjuåring med hang-opp på rumpehumor eller en mangeårig scenekunstkritiker som åpenbart ikke har sett «alt» ennå.

DANS

«Retro katt»

Koreografi, scenografi, kostyme- og maskedesign:
Tori Wrånes

Lysdesign:
Robert Roespel

Lyddesign:
Gunnar Innvær

Komposisjon:
Tori Wrånes, Joar Renolen

Dansere:
Adrian Bartczak, Aslak Aune Nygård, Brecht Bovijn, Caroline Eckly, Dawid Lorenc, Gaspar Schmitt, med flere.

«Det er fantastisk å se på»

Mariken Lawvstad
kultur@klassekampen.no

